

ВИДОВЕ ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА

НОРМАТИВНА УРЕДБА

чл. 14 от ДОПК

I. ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА

Следва да се обърне внимание, че понятието е материално правно. Систематичното му място е в материалното законодателство. Тъй като в България, обаче, не е налице общ данъчен кодекс, а множество отделни данъчни закони, както и отделни закони по задължителното осигуряване, на практика единственото място, където по единен начин може да се уреди това основно понятие, остава общият процесуален закон – ДОПК.

1. Задължени лица

Задължени лица за данъци и задължителни осигурителни вноски по начало са физическите и юридическите лица, които дължат данъка, съответно осигурителните вноски или от които може да се изисква изпълнението на тези задължения.

За да имат качеството задължено лице правните субекти трябва да притежават правоспособност. В данъчното право понятието правоспособност има отделно самостоятелно значение – **данъчна правоспособност**. Под правоспособност в данъчното право се разбира способността на лицето да носи права и задължения, които установяват данъчните закони.

По общо правило всички физически лица са данъчно правоспособни, както са правоспособни и според гражданското право. Доколкото едноличните търговци не са юридически лица, то задълженията, възникнали от дейността на физическите лица, действащи като ЕТ, възникват в патримониума на физическото лице.

Данъчната правоспособност на сборните образувания от физически и/или юридически лица се отличава от гражданскоправната им правоспособност. В тези случаи притежаването на гражданскоправна юридическа личност не е условие за данъчна правоспособност, защото за нуждите на данъчното право се обявяват за данъчно правоспособни и съвкупности или общности от лица, които нямат юридическа персонификация – чл. 9, ал. 2 от ДОПК. За целите на данъчното облагане е създадена

ВИДОВЕ ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА

законова фикция, че тези неперсонифицирани в гражданскоправния оборот образувания, в данъчното право се приравняват на юридически лица. Това важи и за осигурителното законодателство по силата на (определението за осигурител+осигурителните каси)

2. Видове задължени лица

Физически и юридически лица, които са:

- носители/титуляри на задължението;

ВИДОВЕ ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА

- лица, които по закон са длъжни да удържат и внасят данъци или задължителни осигурителни вноски от възнаграждението на носителя /например, работодатели/;
- лица, които отговарят за задължението на някое от горните лица /например, при прехвърляне на предприятието на ЕТ по чл.15 от ТЗ/.

а) Носител на задължението – лицето, в чието имущество възникват задълженията. Поначало това е лицето, задължено да плати задълженията за данъци и/или осигурителни вноски за своя сметка. Конкретните им белези са описани в отделните материални закони, например чрез изброяване характеристиките на местните физически и юридически лица, осигурителите, осигурените и т.н.

ВНИМАНИЕ! Съществуват и изключения. Така например, макар и носители на задължението за здравно осигурителни вноски да са непълнолетните, това задължение се изпълнява от държавата. В тези случаи е налице хипотеза на плащане в полза на трето лице.

б) Лице, задължено да удържа от възнаграждението на носителя и внася данък или осигурителна вноска за чужда сметка, т.е. на носителя на задължението. Типичен пример в това отношение са работодателите и осигурителите. Такива са и задължените да удържат данък при източника от възнагражденията на чуждестранни лица, т.е. това представлява много разнороден кръг лица;

в) Лице, което по силата на закона отговаря за задълженията на лицата по т. 1 и т. 2 от този фиш. Подобни хипотези са предвидени не само в данъчното и осигурителното законодателство, но и в гражданското законодателство. Тези случаи не са толкова редки. Така например съдружниците в събирателни дружества отговарят за задълженията на дружеството по силата на Търговския закон. Съгласно чл. 15 от Търговския закон прехвърлителят и приобретателят на търговското предприятие отговарят солидарно за задълженията преди прехвърлянето. В данъчното законодателство такава отговорност на трети лица е предвидена например чл. 177 от ЗДДС и чл. 164, ал. 1 от ЗКПО. Отговорността на третите лица обхваща самото задължение, както и лихвите и разноските по събирането му съгласно чл. 16, ал. 3 от ДОПК.

ВИДОВЕ ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА

Примери за трети отговорни лица, за които е приложима хипотези на чл. 14, т. 3 от ДОПК:

- **случаите на прехвърляне на предприятие** - приобретателят на търговското предприятие отговаря солидарно с прехвърлителя за задълженията на предприятието, възникнали преди прехвърлянето;
- **продажба на наследствен дял** – продажбата на наследствения дял, като съвкупност от права и задължения, на трето лице не променя качеството на лицето - то остава наследник;
- **гражданско дружество** – съдружниците в гражданското дружество са задължени лица по смисъла на чл. 14, т. 3 от ДОПК, по отношение на задълженията на гражданското дружество;
- **преобразуване на дружество** – отговорни за задълженията за данъци и осигурителни вноски на преобразуващо се дружество са както преобразуващото се дружество, така и приемащите дружества;
- **чл. 177 от ЗДДС** – получателите по облагаеми доставки, отговарят за дължимия и невнесен данък от друго регистрирано лице, доколкото е ползвало право на приспадане на данъчен кредит, свързан пряко или косвено с дължимия и невнесен данък;
- **чл. 164, ал. 1 от ЗКПО** – ликвидаторът отговаря солидарно с данъчно задълженото лице, в случай, че същото продължи дейността си след подаване на искането за заличаване;
- **чл. 187, ал. 3 от ЗКПО** - кооперативните съюзи отговарят солидарно с кооперациите, ползвали преотстъпване на корпоративен данък, когато се установи, че не са изпълнени условията за преотстъпване.

ВНИМАНИЕ! Примерите не са изчерпателни.

[Обратно към съдържанието на наръчника.](#)

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРИХОДИТЕ

ГЛАВА I. ОБЩИ ПРАВИЛА
РАЗДЕЛ I.П. ВИДОВЕ ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА

ФИШ I.П.1.

ВИДОВЕ ЗАДЪЛЖЕНИ ЛИЦА